

Opgave 3 Catalonië

Bij deze opgave horen de teksten 4 en 5 en tabel 1 .

Inleiding

Deze opgave gaat over het streven van een deel van de inwoners van Catalonië naar zelfbestuur en onafhankelijkheid van Spanje. Catalonië is een regio in Spanje. Catalonië heeft een eigen regering en parlement. In het najaar van 2017 riep de toenmalige Catalaanse minister-president Puigdemont naar aanleiding van een omstreden Catalaans referendum de onafhankelijkheid van Catalonië uit. De regering in Madrid greep in en herstelde de Spaanse orde.

Gebruik tekst 4.

- 3p 14 a Leg uit dat in tekst 4 een conflict te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept conflict;
  - informatie uit tekst 4 waarin een conflict te herkennen is.
- b Leg uit dat dit conflict een **politiek** conflict is. Gebruik in je uitleg een omschrijving van het begrip politiek conflict.

Gebruik tekst 4.

Bij het omgaan met conflicten zijn twee modellen te onderscheiden.

- 2p 15 Leg uit welk model in tekst 4 te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van het genoemde model;
  - een voorbeeld van dat kenmerk uit tekst 4.

Gebruik tekst 4.

Met het systeemmodel kun je de politieke besluitvorming rondom de onafhankelijkheid van Catalonië analyseren. Er zijn verschillende actoren in het politieke systeem die volgens het systeemmodel bij politieke besluitvorming een rol spelen. Een voorbeeld van zo'n actor in tekst 4 is het openbaar bestuur.

- 1p 16 Noem uit tekst 4 **twee andere** actoren uit het politieke systeem die in het proces van politieke besluitvorming over onafhankelijkheid van Catalonië een rol spelen.

Gebruik tekst 4.

In het systeemmodel worden in het politieke proces vier fases onderscheiden. Een daarvan is feedback.

- 2p 17 – Noem de **drie andere** fases.
- Beredeneer bij welke fase de protesten in tekst 4 passen. Kies uit één van de drie genoemde fases.

Gebruik tekst 5.

In tekst 5 staat dat de Spaanse premier zich mogelijk gaat beroepen op de grondwet.

- 2p 18 Leg uit dat uit tekst 5 blijkt dat de grondwet een politieke institutie is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept politieke institutie;
  - een voorbeeld uit tekst 5 bij het kernconcept politieke institutie.

Gebruik tekst 5.

Machtsbronnen kunnen worden gebruikt voor het uitoefenen van macht. Er zijn verschillende soorten machtsbronnen, zoals cognitieve machtsbronnen.

- 2p 19 Leg uit welke **andere** soort machtsbron de grondwet is. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van deze soort machtsbron;
  - informatie uit tekst 5 waaruit blijkt dat de grondwet deze soort machtsbron is.

Gebruik tekst 5.

De grondwet is een machtsbron.

- 2p 20 Leg uit dat er sprake is van machtsgebruik als de Spaanse overheid de grondwet als machtsbron gebruikt. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept macht;
  - een voorbeeld uit tekst 5 waaruit blijkt dat er sprake is van dit machtsgebruik.

Een kenmerk van een staat is dat er sprake is van interne en externe soevereiniteit.

- 2p 21 **a** Geef een omschrijving van het begrip externe soevereiniteit.
b Leg uit dat Catalonië **geen** externe soevereiniteit heeft. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip externe soevereiniteit;
  - informatie uit tekst 5 waarin het ontbreken van externe soevereiniteit te herkennen is.

Gebruik tabel 1.

Regio-president Puigdemont riep na het referendum de onafhankelijkheid van Catalonië uit. De uitslag van het referendum staat in tabel 1. Met de informatie in tabel 1 is niet te bepalen of het uitroepen van de onafhankelijkheid een representatief besluit was.

- 2p 22 Leg uit welke informatie in tabel 1 ontbreekt om te bepalen of het uitroepen van de onafhankelijkheid een representatief besluit was. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept representativiteit;
  - informatie uit tabel 1 die je uitleg ondersteunt.

tekst 4

Honderdduizenden Catalanen verwacht bij historisch Diada-protest

Catalanen gaan vanmiddag opnieuw de straat op om onafhankelijkheid van hun regio te eisen. In Barcelona worden honderdduizenden mensen verwacht tijdens de zogenaamde 'Diada'¹⁾. Vandaag wordt een 'historisch' protest verwacht, omdat Catalanen al op 1 oktober tijdens een eenzijdig uitgeroepen volksraadpleging kunnen stemmen voor onafhankelijkheid van hun regio. "Dat referendum is voor alle Catalanen. Voor de mensen die een zelfstandig Catalonië willen, net zo goed als voor diegenen die bij Spanje willen blijven", meende regiopresident Carles Puigdemont tijdens een toespraak (...)

Ondeelbaar

Tegen Puigdemont en andere lokale bestuursleden is inmiddels een strafproces gestart voor het

organiseren van het onafhankelijkheidsreferendum. Ook verbood het Spaanse constitutioneel hof²⁾ de stemming. De afgelopen jaren zijn verzoeken voor een volksraadpleging steeds verworpen. Het voornaamste argument tegen een referendum staat volgens 'Madrid' in de grondwet, die spreekt van een ondeelbaar Spanje.

"De situatie is ernstig, maar ik weet wat er van mij wordt verwacht. Ik zal niet toestaan dat onze samenleving kapot wordt gemaakt", ageerde de Spaanse premier Mariano Rajoy rechtstreeks tegen regiopresident Puigdemont. "De Spaanse democratie weet hoe ze zich moet verdedigen. Er komt geen enkele stemming over onafhankelijkheid." (...)

bron: nos.nl, 2017

noot 1 La Diada = de nationale feestdag van Catalonië

noot 2 constitutioneel hof = rechtbank die toeziet op de handhaving van de grondwet

tekst 5

Wat wordt het? De-escaleren of Catalaanse roulette?

(...) Drie dagen na het onafhankelijkheidsreferendum hangt er nog steeds een doemscenario boven Catalonië. De Catalaanse minister-president Carles Puigdemont staat op het punt om de eenzijdige onafhankelijkheid uit te roepen en de Spaanse premier Mariano Rajoy dreigt ermee om in dat geval artikel 155 van de grondwet te ontgrendelen; het beruchte artikel dat de Spaanse overheid de macht geeft om tijdelijk de bevoegdheden van een autonome gemeenschap af te nemen en de orde met alle mogelijke middelen te herstellen. (...)

bron: www.demorgen.be, 2017

tabel 1

Resultaten referendum (1 oktober 2017) onafhankelijkheid Catalonië

antwoord op vraag: “Wilt u dat Catalonië een onafhankelijke staat wordt in de vorm van een republiek?”	aantal
ja	2.044.038
nee	177.547
stemmen ten opzichte van geregistreerde stemmers	
totaal uitgebrachte stemmen (inclusief ongeldige en blanco stemmen)	2.286.217
geregistreerde stemmers (alle mensen die mochten stemmen)	5.313.564

naar: Wikipedia & Overheid van Catalonië, 2017